

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeratiune nouă

„Telegraful Român“

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Aprilie-Iunie al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Banii de prenumeratiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșește cu ultima Martie 1885, a-și înnoi din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie epușii silită a sista, sau a întârzia cu espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Cestiuni de rezolvat la sinod!*)

I.

Nenumerate sunt cauzele, cari se pun de-a curmezișul drumului nostru spre bine, dar nenumerate, încât trebuie un adevărat curagiu ca să te apuci să le numeri!

Pre lângă multa vitalitate ce avem, avem și o dosă bună de netrebnicie.

Parola țilei este cultură și avere!

Una e condiționată de alta și una fără de cealaltă nu poate să aibă viață.

He las cea vechiă cu toată cultura ei a trebuit să facă loc brațelor celor puternice ale Romanilor, ear această mai târziu cu toate averile lor anulate din lumea de atunci, au trebuit să cedeze furiei popoarelor germanice, cari erau încă în virginitatea morală.

Să ne dăm seamă, cum stăm noi — poporul român de aici!

Ori cum ne-am sili să ascundem adevărul, el trebuie să iasă la lumină. Trebuie să recunoaștem odată pentru totdeauna, că noi suntem un popor sărac și la sărăcia noastră poartă vina și alții dar în prima lină noi! Înțeleg sărăcia materială și, și cea morală! O mare parte din oamenii noștri în loc să ocupe un loc onorific în societate, ei sînt un pericol și o sarcină pentru ea. Lucrul mânilor lor, câștigul țilnic, în loc ca să-l întrebuințeze pentru acuirea celor folositoare și necesarii, pentru îmbrăcarea și creșterea copiilor lor, îl întrebuințează întru acuirea buturilor celor spurcate jidovești, cari îi ruinează totalmente și în cele sanitare și în cele materiale și morali!

Descendenții astorfeliu de oameni, se dedau deja din casa părintească la trândăvia și murdăria, vagabundagiu pre strade și drumuri, și în genere la niște stări și referințe din copilăria, cari nu-i duc la nici un bine, nu le acuirează nici un feliu de cunoștință, și așa pe nesimțite formează din ei oameni al căror caracter — la ocașiunea dintăiu devine jertfă spre cele mai infernale pasiuni — spre crimă!

Că astfel de oameni decăduți — nu poartă singuri vina la starea lor e un adevăr necontestabil.

El la biserică nu a mers din paști în paști, și mulți nici atunci, scoala nu o a vădut poate în viața lor, ear în casa părintească nu a auzit cuvinte dulci și frumoase, ci ceartă, sfești, pismă și lăcomie,

*) Dăm locul prim vederilor exprimate de onorabilul „preot ortodocs.“ Ele privesc viața noastră internă, și îndigitează la un reu ce roade la rădăcina existenței noastre naționali-bisericești.

La timpul seu nu vom întârzia a spune ce credem noi și cum credem noi cu privire la ceea ce comunicate.

tot atâtea veninuri, cari li-au omorât sufletul cu eșirea din leagăn! Ce e deci de făcut cu astfel de oameni, ce să se aleagă din noi, dacă din generațiune în generațiune dăm înapoi și în cele morale și în cele materiale!

Timpul, acest măestru al străformărilor ne va străforma în un popor compus din oameni netrebnici și curând vom trebui să facem loc altui popor mai viguros și mai virgin în cele morale!

Nu sunt pesimist, dar îmi place, ca să venim cu toții odată la convingere, că rea de tot rea e starea poporului nostru, și odată constatat răul să căutăm a-l delătura! Să lucrăm deci și noapte, mic și mare ca să scăpăm poporul de patima beției, eată o mare recerintă care ați nu mai e a unei comune sau a unui ținut, ci ea e o recerintă în fruntea căreia trebuie să se pună biserica! Câte lacrimi de femei pe acasă, câți beți copii plângând nu sunt astăzi, respândiți în țeara noastră între cătorii de rele — din pricina beției! Câte averi bătute la dobă, câte fărdelegi — tot atâtea urmări ale beției — generalizată ați la poporul nostru! Cine nu știe, că jidanul eri alaltă eri venit în comuna românească cu bățul, ați e domn, dispune de avere, ear cei ce înainte de asta erau economi buini și de ris — prăpădindu-și tot ce au avut! Deci nu maghiarisarea, nici comasarea, nimica nu e în stare să ne nefericească, ci singură beția, care a luat dimensiuni mari la poporul nostru! Ea e isvorul sărăciei, isvorul neînțelegerilor familiare, isvorul tuturor relelor — și fără să fim antisemit, constat, că jidovii sunt cei ce învață pre popor să fure găini, găște, rațe — bucate dela alții spre a-i recompensa cu rachiul! Nu arare-ori fură copii dela părinți — soția se nu știe soțul ei — și vice versa, și astfel de stări triste aduc pre oameni la sărăcia morală și materială îi fac perduți pentru totdeauna! Numărul nefericirilor crește pre și se merge, ținuturi întregi au devenit victime buturilor și prin ele tuturor patimilor — și în urmă sărăcia i-a coplesit, din care apoi rar se mai pot scoate până la moarte.

Biserica noastră nu mai e permis să fie indiferentă, față de astfel de stări de lucruri. Ea trebuie să se pună în frunte ca să salveze ce e de salvat — și aci e de lipsă și încă de mare lipsă, ca ea să nu întârzie un moment, pentru de a pune răului stavilă! Forță morală — eată ce poate întrebuința biserica! Prin un conclud, care va fi de a se lua de sinodul procsim, să va oprî în modul cel mai strict întru ținea noastră și învățătorii noștri, de a mai intra în birt! Concludul acesta — va trebui să se publice sinodului parochial în fie-care biserică de cătră protopresbiterul tractuale și poporul făcut atent, că dacă va observa pre preot sau învățătoriu la cărcimă, să facă la moment arătare! Prima pedeapsă va fi dojana — și pedeapsa dictată se va publica în sinodul parochial și în cel protopresbiteral, ear o eventuală suspindere se va publica în foile române!

Este drastică metoda, dar ea va avea effect! Ori cum vom fi judecați de cătră falsii liberali, dispozițiunea aceasta va avea de urmare, că odată pentru totdeauna preotul și învățătoriu român, vor deveni aceia ce trebuie să fie, model pentru popor!

Ar rămănea pomenile și nuntele, ca mijloace de a se deda preoții la beție. Și pentru aceste să se stabilească nisce norme generali, pentru întreagă arhidieceșă — și în chipul acesta am rehabilita nimbul preoției noastre! Să venim la popor! Pentru popor sunt statute întărite de ministru, că nu e permis a cerceta pre timpul serviciului divin birtul! Unul doi arătați, pedepsiți, poporul va începe a pricepe binele ce i vor mai marii sei, și așa încetul cu încetul, biserica va fi un loc cercetat, înainte și după prânz, și în scurt timp am da spre bine și în cele morale și în cele materiale.

Tinerimea, are să fie oprită dela jocuri până nu a trecut timpul vecerniei, și eu nu cred că va

esista un preot, care să nu-și poată validita dorința sa, dacă el numai voește! Oprește pre unul sau doi tineri mai de frunte la sine, le enarează lucruri frumoase, le cetește vr'un jurnal, și așa îi desmăntă de a merge la joc! În altă Duminecă pre alți doi până în fine îi succede a câștiga pre tinerimea adultă pentru gustul de știință și lectură și chiar de ar fi unul din ei pre calea cea rea, în curând îl va reda societății mântuit! Sunt unii din tinerii noștri, cari fără să fi fost la scoală, te pun în uimire, cătă desteritate și acuiră în vorbire, cât de lesne învață a ceti și a scrie, și fără să voiască omul se naște în el întrebarea, ce s'ar fi ales de omul acesta deștept, dacă i s'ar fi dat o creștere corăspundătoare!

Cine știe dacă el crescut bine și între împrejurări favorabile, și încungiurat de condițiuni norocoase sub o conducere serioasă și continuă, nu ar fi ajuns până la cel mai înalt grad ce oferă societatea! Până când el lăsat pre mâna tineriei rămas între cei mai de jos! Preotul cu tinerimea adultă — învățătoriu cu tinerimea cea sub 12 ani — mână în mână, cu iubirea cătră neamul lor, pot face mult bine și pot salva pre bietul popor din decadința morală! Ar trebui premiați astfel de oameni, cari ne vor trimiși, că sunt adeverați apostoli ai moralității — trimiși în comunele vecine să țină prelegeri și predice poporului, căci de nu e vai de noi! Se selbătăcește poporul, se sărăcește poporul, și preste puțină vreme am face și va fi târziu.

Ați e rău! Învățătoriu tot buchisează 4—5 ani și în urmă nu știe mai nici un elev scrie și ceti, esamenele se dau fără control, protopresbiterii în unele comune nu merg câte 8—10 ani odată, căci nu sunt bani în ladă, ear unde sunt merg în toată luna de doauă-ori, preotul merge cu popor cu tot la birt, de vecernie Dumineca nici vorbă și așa am ajuns și ajungem a fi o turmă cu păstori slabi.

Lupii, pot fără sfială să între la noi, să ne jăfuiască, căci cei cu poziții bune adună bani albi pre șile negre, stau nebătuți de vânturi și ne arși de soare, apoi pre popor să-l trăsnească Ddeu — n'are nimene grijă de el!

Ca să reformăm poporul, trebuie să ne reformăm pre noi, cei chemați a fi fi ai ordinii și bunei cuviințe.

Să învățăm dintăiu noi a ne modera, a ne stempăra lăcomia și în curând vom vedea pre popor că ne va urma, până vor fi preoți și învățători bețivi — poporul nu se va îndrepta — ci va merge la o ruină sigură. Nașterii vor fi destule dar mortalitatea va fi tot mai mare, și atunci nu vom mai trebui să resonăm, dacă începem a fi numerați între popoarele ce se sting (veđi Láng János Magyarországnépelegi Statistikája).

Un preot ortodocs.

Revista politică.

Pe timpul sărbătorilor învierii ministri noștri Tisza, Szapáry și Széchenyi au petrecut la Viena luând parte în comisiunile pentru pactul economic dintre Ungaria și Austria. Din câte transpiră până acuma tarifa vamală va avea a suporta țile grele, și ele se vor începe în timpul cel mai de aproape.

Tot pe acest timp s'au început și festivitățile lumei slave în micul oraș Vellehrad din Moravia în onoarea apostolilor slavii Chiril și Metodie. Întreagă lumea slavă va peregrina la acest loc spre a-și face închinăciunile sale la mormântul acestor Sânti naționali. Biserica romano-catolică a voit să exploateze și această sărbătoare spre scopurile sale, și cetitorii noștri știu, că aceasta împedigiurare a produs mare resens între slavii-ortodoci. A protestat energic Rusia, a protestat însă și Serbia contra acestor uneltiri proselitistice și noi vom nota această manifestare de independență a Sârbiei cu atât mai vârtos, cu cât ea de un timp încoace este foarte aservită Austro-Ungariei, care în multe cestiuni e mai catolică ca papa dela Roma.

Cu luna patimilor s'a început pentru republica francesă săptămâna de patimi, și abia Săntele Paști o au scos din penibila situațiune a crizei ministeriale. În războiul cu China armele franceze au trebuit să se plece față cu mulțimea celor chineze.

Întreg Parisul a devenit nervos și guvernul Jules Ferry trebui să dimisioneze. O întreagă săptămână de panică permanentă a trecut până s'a constituit ministeriul cel nou. După telegramele de Marți Brisson, fostul president al camerei a primit presidența în guvern și portofoliul justiției, Goblet este ministru de culte, Sarrien ministrul postelor, Galiber de marină, Clamageran finanțe, Allain-Targé, interne, Hérault lucrările publice, Pierre Légrand economice, Hervé Mangon, comerț, Campenon resbel, Freycinet esterne.

Ministeriul este compus din toate partidele republicane, el fu primit simpatic, și se crede că va avea vieță lungă.

Războiul dintre Anglia și Rusia se pare a fi delăturat. La protestările Angliei Rusia a răspuns că se poate de moderat. Diarele înregistrează moderațiunea ca semn de pace, de și ele nu sunt mulțamite cu cuprinsul răspunsului; după cât se vede deocamdată s'a delăturat cauzele, cari erau să prefacă în războiu aproape întreagă suprafața Asiei.

Adunarea generală a comitatului Sibiu.

(Urmare.)

Dacă deci patriotismul e posibil și fără de o „limbă patriotică comună” și nu e identic cu limba maghiară, atunci accentuarea patriotismului în legătură cu propaganda limbii maghiare e numai un pretest, spre a rumpe terenul folosinței limbilor nemaghiare ale țării sub masca sfintei patrie, atunci se face cu sentimentul iubirii de patrie un abus condamnat. La propaganda limbii maghiare, și singur la aceasta se rapoartă și definițiunea scopului, susținut în proiectul de statute al „reuniunii maghiare de cultură”: ba scopul reuniunii e dezvoltarea patriotismului în părțile ardeleni prin cultură în direcțiune națională.

Fără voie îți aduci aminte de cuvintele contelui Stefan Széchenyi din cartea sus citată („O privire asupra unei repriviri anonime.” pag. 39—40): „În contra volniciei proprie oamenii nu au antipatie; știi însă Escelență, ce nu le place lor, ce îi înverșunează, de ce se îngreșează și se amăresc? Ne vom lua voia a o spune Escelenței Voastre cu toată supunerea. E aceea tactică, acea duplicitate, sau ca să me esprim mai bine, e acea ipocrisie, prin care se intenționează a seduce, a „înșela” popoarele. Dacă spre esemplă omul le dă; voi aveți libertate de presă, și nu e adevărat; asupra voastră numai legea hotărăște, și nu e așa; nimenea nu voește să ve restrângă libertatea, și se întemplă contrarul. Naționalitatea voastră nu se primește, și aceasta e o minciună etc. Da, Escelență, o astfel de manipulație, o astfel de tartuffiadă satură în sfârșit în sângele cel mai blând de veninul otrăvitor, care mai curând sau mai târziu va izbucni!”

Părerea aceea, că sentimentul patriotic ar atârna dela limba maghiară, e tot atât de volnică și trebuie să ducă la escese, ca și opiniunea, pe care se bazează maghiarizarea numelor, că adevăratul patriotism stă în legătură cu purtarea unui nume de familie maghiar, — o opiniune aceasta, care apare deja cu greutatea unei presiuni oficiale, precum o dovedește și următorul ordin presidial al direcțiunii de forsterie reg. ung. din Cluș, dat tuturor administrațiunilor de forsterie cu data de 16 Decembrie 1881 Nr. pres. 161:

..... „Prin aceea s'ar justifica nisuițele cercurilor conducătoare mai bine dacă corpul funcționarilor de forsterie mergând mână în mână cu dezvoltarea literaturii maghiare și cu manifestarea sentimentului patriotic ar încorona prin o listă de nume meghiare acea zidire, al căreia fundament a costat atâta abnegare, trudă și osteneală. E însă regretabil, că cu toate aceste dovezi ale unui spirit bun, abia se află în Ungaria o corporațiune, unde să se ivească atâtea nume streine, ca și chiar la personalul forestier. Spre a contrabalanța pe deo parte această anomalie, ear pe de altă parte și ca superiorul d-voastre binevoitor, care e convins despre aceea, că maghiarizarea numelui e împreunată și cu oare-care favor pentru d-voastre (hogy a névmagyarorsításal egyenlő viszonyok között némi előnyök is kapcsolatosak) îmi țiu de datorință — în favorul d-voastre, — de a ve încuragia spre o mișcare în masă de a ve provoca și de a ve însufleți cu cele mai bune intențiuni spre aceasta. Ve provoc totodată, ca să răspândiți acest spirit cu zel și între pădurarii subordinați domniilor-voastre. Modalitatea executării maghiarizării de nume e ușurată într-o atâta, încât are să se aștearnă sim-

plu o cerere, provădută cu un timbru de 50 cr. și instruată cu cărțile de botez ale copiilor și cu tabela de serviciu vicecomitelui comitatens. În tabela de serviciu e de însemnat cu deosebire locul nașterii și al ubicațiunii, poziția și moralitatea. Cluș la 16 Decembrie 1881. Girsik m. p.”

Sunt surprinătoare, atât acusa din Cluș, cât și aceea, care s'a făcut prin scrisoarea dela Șemniț-Diln, și foarte potrivite spre a escusa acusa adusă de către reuniunile de maghiarizare în direcțiune agresivă asupra regresului și strimtoririi naționale a maghiarismului! Spre propagarea culturii maghiare servesc scoalele cele multe de stat, ale confesiunilor, comunelor, corporațiunilor și alte instituite de creștere, a căror limbă de propunere e în mare parte cea maghiară. Dezvoltarea națională a ființei maghiare e de tot liberă în țeara aceasta, unde toată puterea publică se află în mâna maghiarilor. Dacă deci vre-o naționalitate în țeara aceasta ar avea să se plângă de persecutarea și neglijarea limbii sale atunci de sigur nu e naționalitatea maghiară aceea.

Dacă e cineva, atunci sunt cetățenii nemaghiari ai acestei țări îndreptățiți, de a arăta măsura inegală de drepturi și datorințe, deoarece ce ei deși suportă tot acele datorințe, tot acea contribuțiune de bani și sânge, ca și compatrioții lor maghiari, trebuie să renunțe la întrebunțarea veniturilor statului adunate prin prestațiunile tuturor cetățenilor și trebuie prin urmare să renunțe la satisfacerea intereselor lor culturale, până când din mijloacele statului se subvenționează teatru, academi, universități, gimnasil și scoale populare maghiare, și limba populațiunii nemaghiare e exclusă din oficiile de stat chiar și la cele mai inferioare instanțe, cari vin așa dîcînd în atingere cu populațiunea poliglotă.

Aceea, că locuitorii țării, cari nu știu limba maghiară, sufer mari desavantajii pe lângă folosirea exclusivă a limbii maghiare în ramurile administrațiunii publice, deoarece ce ordinațiuni, hotăriri, sentențe judecătorești, admonițiuni de dare, prescrieri etc. etc. sunt toate maghiare și nu le înțeleg de ioc, aceea se recunoaște indirect și de către reuniunile de maghiarizare, spunînd, că prin răspândirea limbii maghiare vor să facă o mare bunățate civilor nemaghiari.

Bariera însă care prin deosebirea de limbă e pusă între oficiu și popor și instreținerea crescîndă a unuia de către celalalt, nu se va pute înlătura prin aceea, ca poporul să se acemodeze științii limbice a birocrăției, — ei prin aceea se vor putea mai ușor înlătura greutățile, dacă oficiul se acomodează cel puțin la instanțele, cu cari stă poporul în imediata atingere, după limba populațiunii.

A pretinde contrarul dela aceasta într-o țeară poliglotă, înseamnă a pretinde ceva imposibil și neuman. O astfel de țintă după natura lucrurilor nu numai nu se poaote ajunge, ci chiar și nisuița spre aceea înseamnă anunțarea unui resbel de esterminare în contra caracterului poliglot, și trebuie să producă lupte desastroase, — întocmai, ca în veacurile de mai nainte cugetele nebune ale unei unități religioase, pe cari guvernele de odinioară încă cugetat-au să le folosească spre a crea statului cu o legătură mai mult, — întocmai, precum și scrisoarea cetăților montannistice Șemniț și Diln vede în învătarea limbii statului de către toată populațiunea „o legătură puternică socială, care leagă toată populațiunea de această patrie” — trebuia să cuprindă făclia grozavului resbel religioas, care a causat rane adînci, și cari s'au estins până în zilele noastre.

(Va urma.)

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Brașov, 15 Martiu v. 1885. Domnule Redactor! E cunoscut; — femeea în toți timpii a dat forma societății omenești.

Tractarea secului frumos din partea bărbaților a fost atât de feliurită, pe cât de feliurit a fost și spiritul timpului, ce se succedea: odată mai barbară, altădată mai umană. Cu toată această grozavă considerare — generațiunile omenești au fost totdeauna operele secului femeesc cu toate nobilele însușiri. Eroismul bărbatului, iubirea de patrie, amorul național, cu un cuvînt toate înaltele însușiri sufletești — bogăția, carea apropie pe om de perfecțiunea dumnezească, sunt rezultatul creșterii date de femeie. Femeea a dat crudelor odrasle omenești forma cuvenită, — a lucrat cu conștiință, ca prin opera educațiunii sale să se înalte acelea la adevărată demnitate omenească, rămînînd credincioase destinațiunii sale pe pămînt chiar și atunci, când era ea însăși ființa cea mai rău tractată de pe pămînt — obiectul de distracție, sclava bărbatului tiran. În urmarea aceasta femeea e singura ființă de pe pămînt, carea s'a făcut, vrednică de cea mai înaltă considerațiune — de adorațiunea omenimei întregi. Nu fără cuvînt a dîs Lincoln, un renumit

president al statelor unite din America, că femeea este cea mai aproape de D-șeu.

Fapte, cari dovedesc la secul frumos ingeniositate și stăruință nemărginită către destinațiunea sa pe acest pămînt, nu pot rămîne ne sulate.

E înaltă și merită să fie înaltă demnitatea secului frumos, când dovedește, că nu se mulțamește numai cu darul seu așa crud precum i l-a dat D-șeu — facultatea de a forma omenimea printr'o educațiune adevărată, voiește a-l perfecționa, a-l îmbogăți cu cunoștințe cât se poate mai ample.

O astfel de dovadă a arătat într'un mod demn de toată admirațiunea societatea damelor noastre de aici. Am cuvînt, că dîc „într'un mod demn de toată admirațiunea,” căci toate întreprinderile domnieilor lor de felul acesta pot servi de cinosură și pentru societatea secului bărbătesc.

Sunt deja doi ani de zile de când s'a pus în mișcare societatea inteligentă de aici prin înființarea unor serii anumite de prelegeri literare pentru secul frumos; sunt doi ani de zile, decînd bravele noastre brașovene au forțat activitatea literară a bărbaților nostri de carte; doi ani sunt, de când damele noastre române dau mereu esemplu de imitat celor ce au lipsă de astfel de esemplu, că distracțiunea cu ocupațiuni folositoare științifice sunt mai de preț decît distracțiile de diferite categorii, ce aduc pierdere de timp și de bani, că lucrul început să se continue cu aceeași încordare, și cu același zel până în sfârșit și că punctualitatea la ori-ce întreprindere este o însușire, care înaltă pe om și ajută cauza.

Seria ultimă de prelegeri literare s'a încheiat Joi în 14/26 Martiu a. c. Multe materii s'au dezvoltat în prelegerile acestei serii, între cari amintesc aci următoarele: „Arta de a ajunge omul niște bătănețe adînci și fericite” tractat higienic și „Biblia și științele naturale despre om,” ambele de dl I. Popea; „Vechile instituțiuni ale Moldovei” de dl Panțu; „Despre capital” din economia națională de dl I. Socaciu; „Despre creșterea copiilor” de dl Dr. N. Pop; „Mihaiu Viteazul în Transilvania” de dl Andr. Barsean.

Afară de aceea s'au mai cetit multe scrieri acomodate de ale scriitorilor nostri români. Acestea din urmă au fost executate în parte mare de către bravele damicele de aici, cari — pe cât îmi aduc aminte — au fost următoarele: E. Popovici, Blebea, Dimitriu, Perșenariu și Baboian. În ultima prelegere s'a dat o scurtă dare de seamă despre încasările și administrarea banilor, încasați dela damele participante. Resultatul material este următorul: s'au încasat 76 fl., din acestia s'au procurat cărți române pentru biblioteca damelor de 62 fl, ear restul s'a întrebunțat pentru luminatul și încălțitul salei pe timpul prelegerilor, precum și pentru alte spese mai mărunt.

Un interes foarte mare s'a dovedit față de toate materiile prelese; aceasta se poate vedea și de acolo că atât damele cât și damicele se prezentau totdeauna într'un număr foarte imosant chiar și pe timp viscolos. Unii dintre bărbați încă au dat atențiune acestor prelegeri prin participare.

Când am căuta mai de aproape la rezultatele memoratelor prelegeri, ne-am convinge de niște schimbări, pe cât de varii, pe atât și de laudabile față de secul delicat de aici. Am amintit mai sus și am apostrofat înmulțirea bibliotecii acestei nobile instituții de dame. Da, DD-le lor au și o bibliotecă compusă din diferite opuri române și nu mai încapă nici o îndoială, că între acestea se află și de acele, cari ating sfera educațiunii și a economiei.

Cât e de cercetată această bibliotecă se poate vedea de acolo, că Mercurea d. am. dela 3—4, care e oara de distribuire de cărți, nu se mai întreprue șireagul ce-l formează damele la intrare și eșire.

Un alt laudabil rezultat al întrunirilor literare este efluxul unei speciale asocieri, compuse exclusiv de domnișoare sub numele „club literar.” În acest club se discută earăși cestiuni literare între Damicele, cari apoi se rînduiesc la cetirea unor scrieri mai importante la prelegerile literare din cestiune, precum s'a amintit mai sus. O nouă probă de încordată și continuă activitate a zeloaselor noastre Damicele se va vedea în curînd printr'o producțiune teatrală, carea va avea loc — pe cât sum informat — în sărbătorile Paștilor și la carea nu pot, decît să le urez succes strălucit.

Însemnatul merit, că acest avînt literar se dezvoltă în pași siguri în societatea venerabilelor doamne, care merit, se cuvine negreșit conducătorilor, încă nu se poate lăsa neatins. Corpul profesoral dela scoalele medii de aici și-a dat toate silințele în această direcțiune, precum s'a vădut mai sus. Domnii profesori pot fi măguliți, stăruințele DD-lor lor sunt urmate de succesele cele mai mari, precum s'a putut convinge ori și cine, care a urmărit aceste mișcări cu atențiune.

În fine, însuflețit de zelul și stăruințele de fer dovedite de cătră societatea aleasă a damelor noastre de aici, nu pot încheia fără de a da expresiune simțimentelor mele de însuflețire, ce me emoționează. Purcedând de aici, urez din suflet o lungă și viguroasă viață acestor nobile întreprinderi a le frumosului secs român brașovean!!! G.

Concertul reuniunii române de cântări din Sibiu.

Voci streine.

„Hermannstädter Zeitung“ vereinigt mit dem „Siebenbürger Boten.“ (Concertul reuniunii române de cântări). Asemenea viorelei modeste, care înfloresce la locuri ascunse — reuniunea română de cântări se pare a cultiva numai pentru sine amicii și protectorii sei cea mai nobilă dintre toate artele. Prin câteva reprezentațiuni mai mari însă, favorită de împregiurări — ea și-a documentat puterea sa de viață, capabilitatea sa în prestațiuni, dându-ne a înțelege că deși nu dispune de multe puteri, totuși câte le are, sunt foarte bune. Mai pe sus de toate domnul George Dima este un dibaciu dirigent, și aceasta ajunge ca ea ori când se se aștepte la cele mai bune succese. Concertul ordinaru arangiat la 29 a lunei curgătoare în sala dela Musikverein, la care concert domnul C. Bărcănescu din București a cântat partia pentru tenor solo, și domnul avocat de aici Friedsmann a provădit acompaniarea pe piano ne-a documentat în mod strălucit, că reuniunea cu inima liniștită poate pași ori și când în publicitate. Prestațiunile ei se pot ori și când însemna ca strălucite progrese în analele reuniunii.

De astădată s'a reprezentat escelentul oratoriu „Cruciații“ de N. W. Gade, care până acuma n'a fost cunoscut Sibienilor. Reuniunea și-a deslegat greaua problemă împreună cu reprezentarea acestui op în mod excellent, și noi trebuie să ne exprimăm recunoștința noastră în toată puterea cuvântului cu atât mai virtuos, cu cât nu puțin au fost greutățile, cu cari reuniunea a avut a se lupta. Mergerea cruciaților prin pustie, ispita la care fu spus conducătorii lor prin ademenirile grădinilor feerice ale Armidei, seducerile acesteia și ale demonilor ei de nimfe, fericita ajungere la ținta dorită, toate aceste părți exprimate în tonuri admirabile de N. W. Gade, fură interpretate de cântăreți cu atâta farmec, încât omul oare întregi ar fi tot ascultat; durere ele s'au gătat prea curând. Mari, dar bine meritate fură aplausele aduse acestei reprezentațiuni în adevăr bine succese.

„Siebenbürgisch Deutsches Tageblatt.“ (Concertul reuniunii române de muzică din Sibiu.) Prin reprezentarea de eri a Cruciaților de N. W. Gade reuniunea de muzică a dat din nou dovezi despre puterea sa de viață. Domnul Bărcănescu din București a primit partia pentru tenor Rinaldo, și prin aceasta s'a făcut posibilă alegerea acestei opere grele. Domnul Bărcănescu este elev absolut al conservatorului din București, de presinte redactează un ziaru musical în capitala României. Densul dispune de o voce de tenor sănătoasă, frumoasă chiar și în tonurile înalte corespunzătoare, colorit liric în mod preponderant, însușiri acestea cari spriginite de intonarea cea curată i-au asigurat o primire foarte simpatică. A doua mare parte de solo a cântat-o doamna Eugen Brote cu curagiu și măestrie. Marele aplause sunt a se atribui partielor din tonurile inferioare, asupra cărora frumosul ei mezzo-sopran dispune în mod absolut.

Progrese enorme și îmbucurătoare a făcut basistul, domnul învățătoru Isaia Popa atât în tehnică, cât și în siguranța cântării. Partia lui Petru eremitul a fost foarte potrivită pentru vocea lui masivă — plăcută și voluminoasă. Reuniunea posedă în domnul Popa o putere neprețuită, care e în stare a se cultiva cu multă îngrijire.

Corul a corăspuns chemării sale. Abstragând dela o deprimare în corurile din urmă, el a dovedit fermitate și nuanțare fină, urmărind astfel cu multă pricepere intențiunile dirigentului seu, a le domnului Dima. Delicata introducere cu corul prim și corul spiritelor trebuie accentuate în adins pentru frumosul lor efect.

La succesul concertului nu puțin a contribuit domnul Arnold Friedsmann care cu bunăvoință a primit acompaniarea pe piano, și o a executat exact și cu istețime, după cum știe densul se o esecute.

Diarele noastre.

„Tribuna“, numărul 65. „Cruciații“ este un fel de oratoriu compus de Niels W. Gade, asupra poemei dramatice a lui Carol Andersen, pentru orchestră, soli și coruri.

Reuniunea a executat această bucată fără de orchestră, numai cu acompaniament de piano. Cu acompaniarea a binevoit a se însărcina dl avocat

Friedsmann, și nu putem trece mai departe cu această dare de seamă, fără ca să facem amintire despre partea ce i se cuvine acompaniamentului din succesul serii. Mult a contribuit la aceasta și pianul, un escelent „Schweighofer“ din magazia dlui V. Heldenberg.

Partea cea mai mare a sarcinei a cădut însă asupra solilor, Armida, d-na Agnesia Brote, mezzo-sopran, Rinaldo, dl C. Bărcănescu, tenor, și Petru Eremitul dl Isaia Popa, basso.

Întreaga piesă se împarte în trei părți: 1. În pustie, 2. Armida, 3. Cătră Ierusalim.

În partea întâiu Cruciații, peregrini și femei, se afla în arșița pustiei și îmbăbătați de Eremitul, iau hotărârea de a înainta cu Rinaldo în frunte. Introducerea se face prin corul peregrinilor, urmează apoi cei doi soli, și încheierea se face cu corul cruciaților, o admirabilă compozițiune, din ce în ce mai puternică și se înalță în cele din urmă prin deslănțuirea tuturor vocilor la cea mai deplină energie.

Meritul reușitei acestei părți este mai ales al dlui Isaia Popa, care știe să stăpânească prin vocea sa voluminoasă corurile și să produca în auditoriu impresiunea, că el, Petru Eremitul, conduce și animează totul. Mai ales aici s'a arătat, ceea-ce ambele diare germane din Sibiu relevă, progresul făcut de dl Popa decând cu ultimul concert, progres, de care s'a bucurat întregul public și care ne dă speranță, că în curând dl Isaia Popa va avè deplină stăpânire asupra comorii neprețuite, ce are în vocea sa voluminoasă și de un timbru atât de clar.

Partea a doua, mai dulce, este a Doamnei A. Brote, a Armidei, care ajutată de duhuri și de sirene, își dă silința să-l prință în Rinaldo în mreșile ei și să-i moleșască pe cruciați.

Ea se introduce prin corul duhurilor, tainic în felul lui, urmează apoi aria Armidei, dialogul între Rinaldo și Sirene, între Armida și Rinaldo și încheierea se face cu împreunarea tuturor corurilor. Culminațiunea acestei părți e aria Armidei urmată de corul sirenelor „ce se scaldă într'un lac,“ dulce și adimenitor.

Nu ne este ertat să facem comparațiune între dl Popa și dna Brote. Dl Popa este o promisiune; dna Brote este împlinirea unei așteptări sigure. E destul să stim, că d-na Brote va cânta, pentru că să știm, că mulțumirea ne va fi deplină. Cu toate aceste nici odată poate publicul sibian n'a avut ca astădată ocaziunea de a admira vocea d-nei Brote și de a-i fi recunoscător pentru silințele ce și-a dat pentru cultivarea simțului musical.

În partea a treia Cruciații înaintează spre Ierusalim și sosesc în cele din urmă la țelul dorințelor lor. Aici e finala și cea mai puternică parte a întregii compozițiuni.

„Ierusalim! Ierusalim!“ — strigă cruciații și fi-orul atât de mult căutat în estetică străbate întregul auditoriu și-l ține până la ultimul strigăt de „Osiana!“

Cruciații nu s'ar fi putut esecuta, dacă dl D. Bărcănescu n'ar fi avut bunăvoința de a veni dela București, ca să se și de concursul pentru acest concert, căci nu avem din întâmplare, aici în Sibiu, nu avem în tot Ardealul un tenorist, care să fi putut lua asupra sa sarcina, pe care dl Bărcănescu a purtat-o cu atâta siguranță și cu atât succes. Dacă e vorba, întreaga compozițiune, ar fi trebuit să iee titlul „Rinaldo“, căci el, Rinaldo, este eroul poemei, pe el îl găsim pretutindenea, el este centrul, el ceea ce conduce întregul. Pentru aceasta se cerea un cântăreț cu studiile musicale și cu vocea puternică a d-lui Bărcănescu.

Nu ne rămâne decât să le mulțumim celor ce au știut să ne câștige mulțumirea de a asculta pe acest cântăreț o seară măcar.

Încheiăm, și nu putem încheia altfel decât fericitându-i și de astădată pe sibieni pentru norocul de a-l avea pe dl G. Dima în mijlocul lor. Căci la urma urmelor, tot dl G. Dima e acela, căruia i se cuvine înainte de toate recunoșterea generală. Bunele dispozițiuni ale sibienilor numai conduse în buna direcție, în care le ține dl Dima, puteau să ducă la frumoasele rezultate ale concertului de Duminecă.

„Observatoriul,“ Nr. 23. Duminecă în 29 Martiu a. c. brava noastră reuniune de cântări, care precum știm, are în fruntea sa ca dirigent pe cunoscutul, zelosul și inteligentul profesor de muzică dl George Dima, a dat primul seu concert ordinar din anul acesta. Programa acestui concert a constat dintr'o singură piesă: Cruciații, poemă dramatică de Carol Andersen, compusă pentru soli, cor și acompaniament de piano de Niels W. Gade.

Sala în care s'a dat concertul era plină de un public ales, între care se putea observa un număr prea frumos de persoane streine de distincțiune și de rang înalt, atât din statul civil cât și cel militar.

După o așteptare cam lungă și încordată, în fine dl dirigent G. Dima în persoană, dete semnalul de începere. Tăcerea ce domnește în auditoriu este

profundă și serbătorească, ce probează serioșitatea și interesul publicului adunat, și că el se așteaptă a gusta plăceri musicale, pe care încă de abea le presimte.

Nu credem să fi fost vre-unul care să fie amăgit în așteptarea sa și pe care să-l fi înșelat presimțirea avută, îndată după esecutarea primei părți a poemei. Suntem mai aplecați a crede, că toți au rămas surprinși în modul cel mai plăcut, prin frumseța muzicii și a modului cu care a fost întreprinsă, până în nuanțele cele mai minuțioase prin cor și soliști.

În tot decursul concertului corul micșt, grație zelului și mării răbdări a dirigentului seu, ne a probat prin precisiunea cântării sale, că a făcut mari și îmbucurătoare progrese și că poate rivalisa ori-când cu corurile celorlalte reuniuni de cântări ce se afla aci în loc, care sunt cu mult mai vechi, mai numeroase și sunt compuse în cea mai mare parte a lor, din elemente ce au deja o bine îngrijită instrucțiune musicală de acasă. Am auzit chiar voci din cele mai competente în ale muzicii exprimându-se, că mulți directori de opere și-ar dori să aibă coruri așa de bune și cu voci atât de fragede, precum este și le are corul reuniunii noastre de cântări. El poate deci fi mulțumit și mândru de aceasta recunoștință măgulitoare și încuragătoare.

Cei trei soli și anume: dna Agnes Brote (Armida), dl C. Bărcănescu (Rinaldo), venit ca oaspe dela București numai pentru acest concert și dl Isaia Popa (Petru eremitul) și-a deslegat problema avută în mod strălucit. Dna Brote interesantă în tot-deuna și ca aparință de scenă, a fost cât se poate de bine dispusă și a cântat admirabil de frumos, încât își venea să nu-i crezi lui Rinaldo, că va putea rezista până în capet, unei voci atât de pasionate și fermecătoare de minte și inimă. Dl Bărcănescu dispune de o voce tenor lirică, dulce și caldă cu care a înduioșat inimile auditorilor sei, prea puțin pasionată însă, ca să poată înblândi și pe aceea a unei Armide, ce colcăia resbunare. Dl Isaia Popa, prin cântarea sa a câștigat și-a de astădată un succes complet. Ori de câte-ori îl auzim cântând, ne vine să dicem, ce păcat că acest giuvăer de voce, nu se poate desvolta și cultiva așa, precum o merită și ar fi de dorit.

Acompaniarea de piano a fost ținută în tot decursul concertului prin dl avocat A. Friedsmann, care cu o rară bună-voință și-a dat concursul seu la frumosul succes ce a avut acest concert.

Cavalerul
cu lancea „ruginită.“

Varietăți.

* (Serbătorile învierii). Cu pompă deosebită s'a serbat anul acesta învierea Domnului. Escelenția Sa Domnul Archiepiscop și Metropolit Miron Romanul a celebrat la înviere dimineața la 4 oare, asemenea la sânta liturghie la oarele 9 în biserica din cetate. Corul teologilor a executat cu mare precisiune liturghia Domnului profesor Dima, sub conducerea autorului.

A doua zi a învierii Escelenția Sa a celebrat sânta liturghia la biserica din suburbul Iosefin cu hramul „Buna Vestire.“ Cântările liturgice și aici le-a executat corul Domnului Dima.

După sânta liturghie s'a făcut sântirea apei, s'a încunghiurat biserica și s'a stropit poporul.

Sunt pompoase ceremoniile bisericești noastre și dacă arta musicală vine ca adaos, și pre două căi primește omul impresiuni, este cu neputință a rămânea nemșcat în fața altariului.

* (Domnul George Dima) profesor la seminariul pedagogic-teologic din loc fu ales de conducătoru dirigent la reuniunea germană de cântări — „Männergesangverein“ de aici.

* (Postal.) Se eschide concurs pentru postul de magistru postal.

1. În comuna Ighiu, comitatul Alba-inferioară. Condițiuni: Contract de oficial și cautiune 100 fl. Emolumente: Salariu 140 fl., paușal de cancelarie 40 fl., paușal de transport 400 fl.

2. În comuna Coloș-Monoștor, comitatul Cluș. Condițiuni: Contract de oficial și cautiune 100 fl. Emolumente: Salariu 140 fl., paușal de cancelarie 40 fl.

Suplicele să se trimită în termen de trei săptămâni la direcțiunea de postă din Sibiu.

* (Petrecere cu joc). La 3/15 Aprile a. c. adecă Mercuria viitoare mai mulți tineri români arangează o petrecere cu joc în sala dela hotelul „Imperatul Roman“.

Începutul la 8 oare seara. Biletele de intrare: 1 fl. de persoană, 2 fl. de familie. Logea mare 5 fl. logea mică 3 fl. se pot rescumera în ziua petrecerii dela 10—12 nainte de ameași și dela 2—4 după ameași în camera Nr. 1 dela „Imperatul roman“ și seara la cassă.

Venitul curat este destinat reuniunii române de cântări din Sibiu.

Ne este foarte binevenită însușirea junimei pentru reuniunea română de cântări mai ales acum când ea este centrul, în jurul căreia grupându-se secerăm aplausele streinilor.

Inimile june de multe-ori nimeresc calea cea adevărată.

*** (Banca română pe acțiuni din Orăștia.)** În apelul esmis de domni inșiatori către bărbații noștri mai de frunte din cercul Orăștiei și-a ținut Luni a doua și de Paști adunarea comună de probă, cu scopul, de a se constata, dacă într'adevăr idea de a se înființa o bancă română cu centrul în Orăștia, a aflat și în cerc spriginul așteptat. — Spre cea mai plăcută satisfacțiune adunarea ținută a întrecut modestele noastre așteptări. S'au prezentat la această adunare un număr imosant de fruntași mai din toate comunele cercului Orăștiei — o dovadă eclatantă, că era timpul suprem de a se intrupa în faptă o idee a cărei realizare a fost o necesitate simțită de toți români acestui cerc. Agențele acestei adunări sunt puține, fiind adunarea mai mult o conferință de probă — dar cu atât mai însemnate. S'au constatat, că **capitalul fondator de**

25,000 fl. este pe deplin acoperit și încă nu s'au însinuat toate comunele și toți particularii din cercul Orăștiei, despre cari știm pozitiv că vor să participe ca membri fondatori la bancă. În vederea acestui rezultat strălucit adunarea de acum a decis să se urce suma fundatorială la un maxim mai mare, de 35,000 fl. și să se invite prin un apel și celalalt public român a ne sprigini în realizarea ideii. — Se vor face deci pașii necesari din partea comisiunii de 9, esmise din sinul adunării — spre scopul acesta. Adunarea generală constitutivă se va ținea în sărbătorile Rusaliilor.

Me restring deocamdată la aceste date principale și mai amintesc numai faptul, că românii noștri din cerc ne au dovedit prin interesul cel viu ce l'au arătat, că sunt pe deplin conșiși despre salutarul și practicul scop ce tindem a-l realiza. Notariul comunal din Romos dl L. Bercianu a dat prin o cuvântare simburasă o elocuentă expresiune necesității unei bance române și spiritului de solidaritate ce trebuie să ne conducă în această salutară întreprindere românească. Fie ca cuvintele însușite rostite de dînsul și simțite de întreaga adunare să aște un echou viu și în alte părți locuite de români și să deștepte românimea la fapte pozitive și de un folos real! —

*** (Diariu nou.)** Deodată cu învierea Domnului a eșit la lumină un nou diar român „**Timișiana**“, foaia pentru trebuințele poporului român. Ea va apărea în fie-care Duminecă în Timișoara.

Prețul pentru Austro-Ungaria pe un an fl. 4 1/2 de an fi. 2 și 1/4 de an fl. 1.

Pentru streinătate un an 14 franci 1/2 de an 7 fr., 1/4 4 fr. un număr 10 cr.

Redacțiunea și administrațiunea foaii e în Timișoara (Meierhöfe, Schwanengasse 49).

Proprietar, editor și redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Îi dorim vieță lungă și paciență de fer.

*** Domnul C. A. Rozetti**, directorul diarului „Romanul“ a pus direcțiia politică cât și cea materială în mâinile fiului seu Vintilă C. Rozetti.

Posta redacțiunii.

Agnita, Sas-Sebeș, Beiuș, Voila, Oravița, Valendorf, Orăștie. Corespondențele le vom publica în numărul viitoriu. Scușiți întârzierea.

Loterie.

Sâmbătă în 4 Aprile 1885.

Viena: 75 63 9 46 43
Timișoara: 32 72 5 50 76

Mercuri în 8 Aprile 1885.

Brüm: 67 50 62 58 22

Nr. 89.

[999] 1-3

CONCURS.

În urma ordinațiunii Preavenabilului Consistoriu archid. ddo 5 Martie 1885. Nr. 6880 B. 1885, se eserie al doilea concurs pentru întregirea parohiei vacante Micănești cu filia Almașel, protopresbiteratul lilei, cu termenul de 30 zile dela prima aparițiune în foaia noastră „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Dela 130 de case câte una măsură mare cucuruz smicurat.

2. Folosirea cimiteriului și venitele stolarilor obicinuite, cari computate toate în bani dau un venit anual de 369 fl. 40 cr.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie au a-și așterne petițiunile lor instruite în sensul statutului organic și a regulamentului pentru parohii din 1878 în termenul defipt al acest oficiu ppresbiteral.

Gurasada 20 Martiu 1885.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alecse Olariu,
adm. ppresb.

Infallibil.

Retrimitem banii primiți tuturor acelor, cari nu va avè efect

„Roborantium“

(mijloc de a cresce barba).

El lucră cu același efect la căpătina goală (pleșugie) la căderea părului, formarea petelor și la încărunțire.

După întrebunțare mai deasă garantăm succesul. Expediția în sticle originale cu fl. 1.50, la sticle de probă fl. 1 prin J. Grolich în Brünn „Roborantium“ s'a folosit cu succesul cel mai strălucit la slăbiciunea memoriei și la durere de cap.

Deposit principal în Transilvania: pentru Sibiu: numai la băcănă F. A. Reissenberger. Bistrița: Fried. D. Hzerberth, farmacist. Cluș: Nicolau Scéky, farmacist. Feldioara: Wilhelm Schneider, farmacist. Aiud: Iosef Oberth, farmacist. Praid: A. Weber, farmacist. Székely-Kerestur Fr. Ios. Jaeger, farmacist.

Tot acolo se află:

„Eau de Hébé“ alifie orientale se ță din care se nasce frăgeție, forme frumoase și albe la trup, depărtează petele de piele și de vârsat. — Prețul 85 cr. [713] 42

„Bonquet du Serail de Grolich.“

parfum de basmau pentru damele elegante. Dintre toate parfumurile cel mai bun. Pentru forma cea de tot frumoasă se poate întrebunța și ca presente. Prețul fl. 1.50.

Nu este înșelătorie.

Materie pentru haine

din lână trainică pentru un bărbat de statură mijlocie.

3.10 metre	}	4 fl. 96 cr.	din lână bună de oaie;
un		8 „	din lână mai bună de oaie;
rënd de haine	}	10 „	din lână fină de oaie;
		12 „ 40 „	din lână de tot fină de oaie.

Plaiduri de călătorie dărabul fl. 4. 5. 8 până la 12. Haine foarte fine pantaloni, paltoane de purtat și pentru ploaie, din stofe diferite. Tüff, Lode, Commis, Cammgarn, Cheviots, Tricots, cărpe pentru dame, Peruvians, Dosking se află la

intemeiat

Joh. Stikarofsky,

— la 1866. —

deposit de fabrică în Brünn.

Modele franco. Pentru croitori cărțile de modele nefrancate. Trimiteri cu rambursă preste 10 fl. gratuit.

Am un deposit de stofă în valoare permanentă preste fl. 150,000. Este lucru natural că rămân bucăți de câte 1 până la 5 metri ca rest din vinderea lor, de aceea asemenea rămășițe trebuie să le vënd în preț de tot moderat. Fie-care om cu mintea întreagă va vedea, că asemenea rămășițe nu se pot trimite ca modele, căci fiind a se trimite aceste în sute de locuri, rămășițele n'ar ajunge, este deci înșelătorie a dice, că firmele cu stofe trimit modele din resturi, căci modelele sunt din stofe, ear nu din rămășițe. De aci se poate esplica pentru ce se fac asemenea scornituri.

Rămășițele cari nu convin se reprimesc în schimb sau se rescumpără cu bani.

Corespondențe se primesc în limbile: germană, ungurească, bohemă, polonă, italiană și francesă. [998] 2-24

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Zambach și Gavora.

Fabrica de vestminte și recuisite bisericești

de rit catolic și grec.

[928] 21-30

în Budapesta, strada Vafului, Váci utca Nr. 17.

Felon sau Odăjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliturile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) co-

vor pe altarin, potiruri, pietohlebni-ca, cădelnițe, pacifical, candel de altar, policandre pentru bisericii, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc prompt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele

Mijloc grabnic și sigur pentru boale de stomach și consecințele lor.

Conservarea sănătății

se bazează numai pe conservarea și promoțiunea unei digestiuni bune, căci aceasta este condiția fundamentală a sănătății și a unei stări corporale și spirituale. Cel mai bun medicament de casă pentru regularizarea mistuirei spre a obține o compoziție de sânge adevărat, pentru depărtarea părților sângelui stricat și rău, este mult cunoscutul și plăcutul

Balsamul de viață al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune și mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la toate boalele digestive, adică la lipsă de apetit, răgăială cu acrimă, flatuosități, vârsături, dureri de stomach, cărcei de stomach și prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femești, ipohondrie, melancolie (în urma conturbațiunii digestiunii); acesta improspătează întreaga activitate a mistuirei, produce sânge curat și sănătos și redă corpului bolnav puterea și sănătatea de mai înainte. În urma acestei însușiri escelente, acesta a devenit un medicament de casă sigur și probat popular, dobândind o întindere universală.

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă dublă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispoziție. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcțiile pentru plata prin mandate postale.

Dlui Fragner, Praga!

Cred că e datoră mea a ve înștiința că de doi ani întrebunțez preparatul d-voastre, balsamul de viață al Drului Rosa, care în călătoriile mele, în diferite climate, are o influință binefăcătoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călătorie va fi la Vidin, Giurgiu și Galați, unde balsamul Dr. Rosa 'mi e indispensabil.

8 Maiu 1878.

Cu profund respect **Toma Turinaz**,
Conducător la societatea navigațiunei pe Dunăre, la Semlin.

În original se află: Balsamul de viață al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului **B. Fragner**,

apotecă „la Vulturul negru“ în Praga, cornul dela Spornergasse 205-3 și în depozitele mai jos însemnate: Sibiu: W. F. Morscher, apotecar; — Cluș: Iohann Wolff, apotecar, Nicolau Székely, apotecar, Adolf Valentini, apotecar; — Brașov: Eduard Kugler, apotecar; — Torda: Gabriel Wolff & Sohn, apotecar.

Toate apotecele din Austria, și cele mai multe prăvălii cu materiale au în deposit acest balsam de viață.

Tot acolo se află:

Alifă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur și probat pentru vindecarea tuturor inflamațiilor, rănilor și umflăturilor.

Acesta se întrebunțează cu succes sigur la inflamația, oprirea laptelui și impietrirea pieptului femeilor la înfărcarea copiilor; la abscese, umflături sanquulare, beșicte puioase, la umflăturile unghiilor, la așa numitul vierme la deget, la petrificațiunii, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, inflamații cronice la gleznel picioarelor, la scrintei, la asndarea picioarelor și ochiari (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamațiunile, petrificațiunile și umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Balsam de auș.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit și mai eficace pentru vindecarea aușului greu și dobândirea aușului perdut de tot.

O sticlută 1 fl. v. a.

[1000] 1-15

Editura și tipariul tipografiei archidieceasane,